

TAVOITE

- vähennyslaskun käsite: lukumäärän vähentäminen poisottamisena
- vähennyslaskun merkitseminen numeromerkeillä

MATERIAALI

- jokaiselle lapselle 5 pientä esinettä ja munakenno
- miinus- ja yhtäsuuruusmerkit Post-it-viestilapuilla

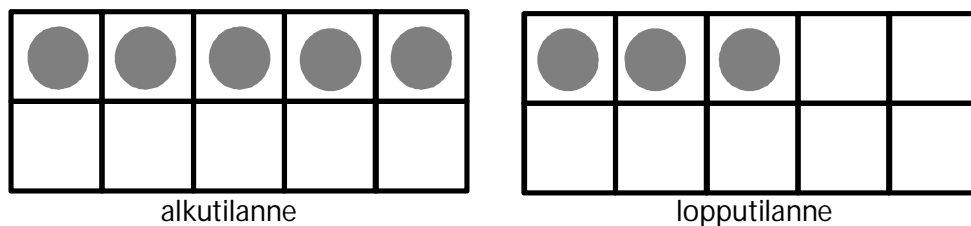
TEHTÄVÄSSÄ ETENEMINEN

Tässä tehtävässä harjoitellaan vähentämään lukumääriä.

A) Kerron teille nyt pienen tarinan.

Jutalla on viisi karkkia. Hän antaa kaksi karkkia Jamille. Kuinka monta karkkia Jutalle jää?

Ratkaistaan tarinassa oleva kysymys näiden esineiden ja munakennon avulla. Kuinka monta karkkia Jutalla oli? Pyydä yhtä lasta laittamaan oikea määrä karkkeja munakennoon. Munakenno täytetään aina vasemmasta yläkulmasta lähtien, ensin yläriivi ja sitten alarivi. Munakenno havainnollistaa lukujen suhteita toisiinsa, ja kun pohja tulee tutuksi, lukumääriä ei tarvitse aina laskea yksitellen. Kuinka monta karkkia Jutta antoi niistä Jamille? Pyydä lasta ottamaan oikea määrä karkkeja pois munakennosta. Kuinka monta karkkia Jutalle siis jäi?

Ratkaisun jälkeen lasku kirjoitetaan vähennyslaskuna "matematiikan kielellä" taululle. Ensin merkataan alkutilanne: kuinka monta karkkia Jutalla oli? (5) Kun jotain otetaan pois, laitetaan merkiksi viiva, jota sanomme miinusmerkiksi (anna jonkun lapsista kiinnittää viestilappu luvun perään). Tämän jälkeen merkataan luku, joka otetaan pois. (2) Näin tiedetään, että ensimmäisestä luvusta vähennetään eli otetaan pois toinen luku. Laskun jälkeen laitetaan "vastausmerkki" (kiinnitä taululle yhtä suuri kuin -lappu), jonka jälkeen kirjoitetaan laskun vastaus. Kun alussa harjoitellaan kirjoittamaan laskulausekkeitä, joissa tiedetään molemmat laskun tekijät, yhtä suuri kuin -merkistä voi tässä vaiheessa käyttää sanaa "vastausmerkki". Se voi auttaa joitakin lapsia hahmottamaan, mihin laskun vastaus tulee. Kun koko lasku on esillä, on hyvä todeta, että vastausmerkki kertoo myös, että sen molemmilla puolilla on yhtä suuret määrät tai luvut.

B) Anna jokaiselle lapselle viisi pientä esinettä ja munakennot.

Nyt kerron toisen tarinan. Saat ratkaista tarinan ongelman esineidesi ja munakennosi avulla. Kun tiedät vastauksen, nosta peukalo merkiksi. Peukaloa käytetään merkinä siksi, että se on huomaamattomampi kuin käden nostaminen. Näin jokaiselle annetaan aikaa ratkaista tehtävää eikä nopein sano ääneen ratkaisua. Kun lapset ovat ratkaisseet tehtävän, pyydä heitä kertomaan vastauksensa. Tarkastakaa lasku yhdessä ja merkitkää se laskulausekkeena taululle. Jos joku lapsista on laskenut laskun väärin, pyydä häntä näyttämään, miten hän sen on ratkaissut. Näin voit saada selville, missä kohtaa lapsi on ajatellut toisin kuin olisi pitänyt. Havainnoi, ymmärtääkö lapsi, missä hän on tehnyt virheen.

Ainolla on neljä nukkea. Hän antaa pikkusiskolleen kaksi nukkea. Kuinka monta nukkea Ainolle jää?

Villellä on viisi pikkuautoa. Hän lainaa kaverilleen neljä pikkuautoa. Kuinka monta pikkuautoa Villelle jää?

Parkkipaikalla on kolme autoa. Kaksi autoa ajaa pois parkkipaikalta. Kuinka monta autoa parkkipaikalle jää?